

27.4.2016

Valiokuntakuuleminen 28.4.2016

HALLITUKSEN ESITYS (39/2016 VP) LAIKSI TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHETTÄMISESTÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

EK ottaa tässä lausunnossa kantaa Autoliikenteen työnantajaliitto ry:n ja Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry:n 18.4.2016 päivätyssä lausunnossa esitettyihin näkemyksiin.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan sääntelyn soveltaminen kuljetuksiin

EK toteaa, että hallituksen esityksessä ei ole tarkoitettu muuttaa lähetettyjä työntekijöitä koskevan sääntelyn soveltamista kuljetuksiin suhteessa tällä hetkellä voimassa olevaan lakiin. Myöskään nyt täytäntöön pantavaksi esitetty direktiivi ei tätä edellytä. Hallituksen esityksessä olevat lausumat vastaavat näiltä osin voimassa olevaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä olevia lausumia.

Kabotaasiliikenteellä tarkoitetaan kansallista liikennettä, jota harjoitetaan tilapäisesti toisen lukuun vastaanottavassa jäsenvaltiossa EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen (1072/2009/EY) mukaisesti. Kabotaasia on siis esimerkiksi suomalaisen yrityksen tilaamaa kuljetusaliuhankintaa, jonka suorittaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys ulkomaille rekisteröidyllä ajoneuvolla. Kabotaasista on säännöksiä kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetussa laissa (693/2006). Parhaillaan eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys (HE 143/2015 vp), jolla kabotaasin määritelmän osalta viitattaisiin kyseiseen EU-asetukseen. Kabotaasin harjoittamista on rajoitettu kyseisellä lailla ja EU-asetuksella.

EK:n käsitys on, että suomalaisen yrityksen tilaamana alihankintana ajettu kabotaasi kuuluu lähetettyjen työntekijöiden direktiivin ja lain soveltamisalaan. Tämä on todettu mm. kuljetusalaa koskevien asetusten 1072/2009/EY ja 1073/2009/EY johdannoissa sekä komission asiakirjassa SEC(2006)439, 4.4.2006, joka liittyy lähetettyjen työntekijöiden direktiivin voimaansaattamiseen. Edelleen lähetettyjä työntekijöitä koskeva sääntely voi EK:n käsityksen mukaan tulla sovellettavaksi myös kuljetusalalla, jos kyseessä on työntekijän lähettäminen yritysryhmän sisäisenä siirtona tai vuokratyöntekijänä, edellyttäen, että lähettämisen kriteerit muutoin täyttyvät.

Kansainvälisellä kuljetuksella tarkoitetaan yleensä ajoneuvolla suoritettavaa matkaa, jonka lähtö- ja saapumipaikka sijaitsevat kahdessa eri valtiossa (siis ulkomailta Suomeen suuntautuva henkilö- tai tavarakuljetus). Näiden kuljetusten osalta EU-tason tulkinta on ollut sellainen, että kyse ei ole työntekijöiden lähettämisestä. Tämä on todettu hallituksen esityksessä viitatussa EU:n työ- ja sosiaaliasioiden neuvoston pöytäkirjassa.

Työelämä/Työlainsäädäntö ja työelämä
Mika Kärkkäinen

27.4.2016

Sama tulkinta on omaksuttu mm. edellä mainitussa komission asiakirjassa SEC(2006)439.

EU:n tulkintaa on perusteltu sillä, että ei ole hyväksyttävää, jos työntekijän työsuhteen sovellettava laki vaihtuisi aina sen mukaan, mihin valtioon matkustajat tai tavarat kuljetetaan. Jos kuljetus ylittäisi useamman valtion rajat, työntekijöihin sovellettava laki vaihtuisi jatkuvasti. Vastakkainen tulkinta tarkoittaisi EK:n käsityksen mukaan, että ulkomailta lähtevää tavara- tai henkilökuljetusta suorittavaan työntekijään tulisi heti Suomen rajan ylittämisen jälkeen soveltaa lähetettyjä työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä ja työehtosopimuksia. Tämä ei ole tarpeellista eikä oikeutettua.

Edellä mainitun johdosta EK ei voi yhtyä siihen ALT:n ja AKT:n lausunnossa esille tuotun näkemykseen, että nykytila olisi epäselvä ja vaatisi lain muuttamista.

Lähtevän yrityksen ennakkoilmoitusvelvollisuus

Ennakkoilmoitusta koskeva hallituksen esittämä säännös perustuu täytäntöönpanodirektiivin 9 artiklan 1 kohdan a-alakohtaan. Sanottu artikla sisältää valikoiman erilaisista keinoista, jotka jäsenvaltioissa saadaan ottaa käyttöön kyseisen direktiivin ja lähetettyjä työntekijöitä koskevan ns. emodirektiivin 96/71/EY velvoitteiden noudattamisen valvomiseksi. Kysymys on siis lähetettyjen työntekijöiden työehtojen valvonnasta, ja juuri tätä tarkoitusta varten ennakkoilmoitusvelvollisuutta esitetään. Ilmoitus tehtäisiin lähetettyjen työntekijöiden työehtoja valvovalle viranomaiselle. Täytäntöönpanodirektiivi ei koske maantiekuljetuksia koskevan EU-lainsäädännön valvontaa, jota säännellään muualla lainsäädännössä. Ennakkoilmoituksen laajentaminen koskemaan kokonaan muita valvontakohteita, kuin mihin se on direktiivissä tarkoitettu, ei ole EK:n mielestä perusteltua. Tällainen laajentaminen olisi ristiriidassa nyt esillä olevan direktiivin ja mahdollisesti myös maantiekuljetuksia koskevan EU-säätelyn kanssa.

ALT ja AKT esittävät, että ennakkoilmoitukseen liittyvä viiden työpäivän kynnysaika poistettaisiin kuljetusalan osalta. Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kynnysaika koskisi vain yrityksen sisäisiä siirtoja, ei siis esimerkiksi alihankintana suoritettavaa kabotaasia. On myös huomattava, että Ruotsissa, jossa ulkomainen työvoima myös kuljetusalalla on yleisempää kuin Suomessa, on ennakkoilmoituksessa viiden päivän kynnysaika kaikkia lähettämistilanteita varten.

Viiden työpäivän kynnysajalla on tarkoitettu säästää viranomaisten resursseja lyhytkestoisien lähettämisten yhteydessä. Ennakkoilmoitusvelvollisuudella pyritään kohdentamaan viranomaisresursseja sellaisiin lähettämisiin, joissa valvonta on perusteltua ja myös mahdollista toteuttaa. Samalla on ajateltu, että lähtevää yritystä ei sisäisten siirtojen yhteydessä rasitettaisi tarpeettomalla velvoitteella. Kynnysajan kiertäminen on hallituksen esityksessä estetty sillä, että viiden työpäivän jaksoa laskettaessa otetaan huomioon neljän aikaisemman kuukauden ajalta muutkin sisäiset siirrot.

Edellä mainituilla perusteilla EK katsoo, että ei ole aihetta muuttaa hallituksen esittämiä ennakkoilmoitussääntöjä.

Työelämä/Työlainsäädäntö ja työelämä
Mika Kärkkäinen

27.4.2016

Muut kynnysajat

ALT:n ja AKT:n lausunnossa on esitetty eräiden hallituksen esitykseen sisältyvien kynnysaikojen poistamista. Näiltä osin on todettava, että kynnysaikoja sisältyy jo nykylakiin ja esityksellä niitä on lähinnä tarkoitettu yhdenmukaistaa soveltamisen helpottamiseksi. Voimassa olevan lain mukaan esimerkiksi edustajan asettamisessa on 14 päivän vähimmäisaika. EK:n tiedossa ei ole, että kynnysaikojen soveltaminen olisi aiheuttanut valvonnassa puutteita, eikä tällaista tullut esille työryhmässäkään.

EK kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä on huomioitu tilanteet, joissa työntekijöitä lähetetään Suomeen useissa lyhyissä jaksoissa. Edustajan asettamiseen liittyvään kymmenen työpäivän jaksoon lasketaan mukaan neljän edeltävän kuukauden ajalta kaikki jaksot, jolloin saman yrityksen työntekijä on tehnyt Suomessa työtä.

Hallituksen esityksen mukaan lähettävän yrityksen tulisi pitää saatavilla mm. lähetetyn työntekijän palkkalaskelma ja tosite maksetuista palkoista, jos lähetettynä olo kestää yli 10 työpäivää. Tämän aikarajan asettaminen on perusteltua, koska lyhyemmissä lähetämisissä työntekijä ei yleensä ole edes ehtinyt saada Suomeen lähettämisen ajalta palkkaa, jonka maksamista voitaisiin asiakirjoja vaatimalla kontrolloida.

EK vastustaa ALT:n ja AKT:n esittämiä muutoksia.

Tietojen antaminen tilaajalle

Näiltä osin hallituksen esityksen mukaan alarajana on, kuten nykylaissakin, 9.000 euroa tai vuokratyössä 10 työpäivää. Rajat liittyvät tilaajavastuulain soveltamisalaan, ja ne koskevat vain sopimuksen mukaisen työn aloittamisen jälkeen lähetettyjä työntekijöitä. Säännös koskee siis tilanteita, joissa lähettävä yritys lähettää uusia työntekijöitä kesken sopimuskauden sopimuksen tarkoittamaan työhön. Kuljetusalalla ei esiintyne tilanteita, joissa kuljettaja esimerkiksi kesken kuljetuksen vaihdettaisiin toiseen. Säännös soveltuu toisaalta myös kuljetusalalla silloin, kun tilaajavastuulain mukaiset raja-arvot täyttyvät. Säännöstä ei ole tarkoitettu kabotaasisäännösten valvontaan. Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä ei edellytä sopimuskumppanin sosiaaliturvan selvittämistä, toisin kuin tilaajavastuulaki. Näiden syiden vuoksi ei ole aihetta poiketa tilaajavastuulain soveltamisalamääritelmästä.

Laiminlyöntimaksu

ALT ja AKT esittävät hallituksen esitykseen sisältyvien laiminlyöntimaksujen kaksinkertaistamista. Näiltä osin ALT ja AKT eivät pitäydy oman alansa sääntelyssä, vaan esittävät muutosta kaikille aloille.

EK toteaa ensinnäkin, että hallituksen esitys merkitsee käytännössä nykyisen seuraamusjärjestelmän huomattavaa tiukentamista, koska rikosoikeudellinen seuraamus korvattaisiin hallinnollisella sanktiolla, jonka määräämismenettely on olennaisesti kevyempi kuin rikosprosessi.

Työelämä/Työlainsäädäntö ja työelämä
Mika Kärkkäinen

27.4.2016

EK:n mielestä on olennaista, että esitetty sanktio on oikeassa suhteessa rikotun säännöksen luonteeseen ja sen vakavuuteen. Esitetty laki sisältää luonteeltaan hallinnollisia velvoitteita, joiden mukaan lähettävän yrityksen on esimerkiksi säilytettävä tiettyjä asiakirjoja vaadittu aika. Tähän nähden esitettyä ankarammat sanktiot olisivat liiallisia.

Täytäntöönpanodirektiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisesti toteutettavien valvontatoimenpiteiden tulee olla perusteltuja ja oikeasuhtaisia. Johdanto-osan mukaan näillä toimenpiteillä ei saa aiheuttaa hallinnollista rasitusta eikä rajoittaa erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksia luoda uusia työpaikkoja. Nämä näkökohdat on siis otettava huomioon direktiivin täytäntöönpanossa. EK:n mielestä laiminlyöntimaksun määrässä on myös otettava huomioon, että se määrättäisiin useimmiten ulkomaisille yrityksille. Näiden yritysten kotivaltioiden kustannustaso on yleensä alhaisempi kuin Suomessa. Sen vuoksi seuraamuksen oikeasuhtaisuutta ei voida arvioida samalla tavalla kuin suomalaisten yritysten osalta. Direktiiviä ei tule EK:n mielestä panna täytäntöön sillä tavalla, että lähettämiseen liittyvä byrokratia ja sitä suojaava sanktiojärjestelmä ovat esteenä palvelujen tarjoamisen vapaudelle.

Todettakoon vielä, että Ruotsin lähetettyjen työntekijöiden lain (lag om utstationering) sisältämä laiminlyöntimaksu (sanktionsavgift) on määrältään 1.000–100.000 kruunua (109–10.900 euroa) eli enimmäismäärältään samaa tasoa kuin täällä esitetty maksu.

EK torjuu sanktioiden kaksinkertaistamisen.

Kunnioittavasti,

Mika Kärkkäinen
Asiantuntija, EK